

PREDKLADACIA SPRÁVA

Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky predkladá na rokovanie vlády Slovenskej republiky návrh Koncepcie väzenstva Slovenskej republiky na roky 2022 až 2030 v súlade s Programovým vyhlásením vlády Slovenskej republiky na roky 2021 až 2024, v oblasti Trestná politika a väzenstvo, v ktorom sa vláda Slovenskej republiky zaviazala, že bude pokračovať v humanizácii a zmierňovaní obmedzení osôb vo výkone väzby a vo výkone trestu v kontexte odporúčaní vnútroštátnych a medzinárodných inštitúcií, s osobitným dôrazom na vzdelávanie a posilňovanie pozitívnych sociálnych väzieb prostredníctvom zvyšovania dostupnosti foriem kontaktu väznených osôb s rodinou, najmä kontaktu medzi dieťaťom a jeho odsúdeným rodičom.

Súčasná podoba a stav slovenského väzenského systému je výsledkom dlhého vývoja v chápaní účelu trestu, pretrvávajúceho vysokého počtu odsúdených s uloženým nepodmienečným trestom odňatia slobody a na to nadväzujúcimi problémami s preplnenosťou väzenských objektov, životnými podmienkami väznených osôb, možnosťou odbornej práce väzenského personálu a financovaním nepretržitého chodu väzenských objektov. Hoci za ostatných 10 rokov prešla vykonávacia časť trestného konania niekoľkými zmenami v oblasti právnej úpravy, materiálno-technických podmienok a s podporou Európskej únie aj v oblasti aktívneho prepájania relevantných subjektov penitenciárnej a postpenitenciárnej starostlivosti v národnom projekte Šanca na návrat, pred Slovenskou republikou ostávajú i naďalej nevyriešené viaceré systémové otázky, na ktoré opakovane upozorňuje Európsky výbor na zabránenie mučenia a neľudského či ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania (ďalej len „Výbor CPT“).

Koncepcia väzenstva na obdobie rokov 2022 až 2030 predstavuje základný organizačno-plánovací dokument určujúci priority rozvoja vykonávacieho konania. Uvedený materiál obsahuje najmä analýzu súčasného stavu väzenstva Slovenskej republiky, rámcový návrh riešenia systémových nedostatkov, koncepcné ciele a úlohy. Dlhodobou víziou a očakávaným stavom, ktorý sa snaží koncepcia riešiť v rámci 16 tematicky súvisiacich cieľov a k nim prislúchajúcim merateľným úlohám sledovaných v troch časových pásmach (do konca roku 2023, do konca roku 2026 a do konca roku 2030), je vytvoriť spoločensky rešpektovanú, modernú a transparentnú organizáciu naplňajúcu celé vykonávacie konanie v súlade s európskymi štandardmi a najnovšími odbornými poznatkami zmysluplným obsahom a cieľavedomými resocializačnými aktivitami.

Prvé viditeľné zmeny by však mali byť realizované už v horizonte existujúceho programového obdobia. Do konca roku 2023 budú prioritne realizované úlohy súvisiace s opakovanými odporúčaniami Výboru CPT, znižovaním stavu väzenskej populácie trvalo udržateľným spôsobom a implementáciou výsledkov národného projektu Šanca na návrat. Do roku 2026 sa po vybudovaní dlhodobu plánovaného väzenského objektu v lokalite južného Slovenska zvýši minimálna ubytovacia plocha na jednu väznenú osobu vo všetkých väzenských objektoch na 4m², odstránia sa veľkokapacitné cely v starších väzenských objektoch, dobudujú sa elektrické zásuvky vo všetkých celách určených na výkon väzby, rozšíri sa kapacita otvorených oddelení, vybuduje sa ústav na výkon trestu odňatia slobody žien s kapacitou 150 miest profilovaný pre odsúdené ženy všetkých stupňov strázenia, ktoré mali pred nástupom do výkonu trestu bydlisko najmä v prešovskom a košickom samosprávnom kraji. Rovnako sa v každom ústave nahradí používanie spútavacích popruhov zavádzaním humánnejšej a efektívnejšej alternatívy v podobe tzv. kompenzačnej miestnosti, zrekonštruujú sa vnútorné priestory stravovacích prevádzok, či pracovní vo vybraných

ústavoch. Zároveň sa vybuduje rezortná vzdelávacia inštitúcia s priestorovými a materiálnymi podmienkami na vzdelávanie a výcvik väzenského personálu a penologický výskum. V posledných troch rokoch platnosti koncepcie bude potrebné najmä vyhodnotiť pilotné projekty a analýzy realizované do roku 2026 v oblasti činnosti parolových komisií, posudzujúcich možnosti podmieneného prepustenia, obligatórneho podmieneného prepustenia pri nepodmienečných trestoch do jedného roka, či využívania resocializačných a výchovno-vzdelávacích programov pri naplnení výchovnej funkcie alternatívnych trestov. Rovnako bude potrebné ukončiť nevyhnutné rekonštrukcie čistiarní odpadových vôd a obmenu vozového parku.

Materiál je doplnený číselnými údajmi, grafmi a štatistickými prehľadmi uvedenými najmä v prílohách.

Predkladaný materiál predpokladá pozitívny vplyv na manželstvo, rodičovstvo a rodinu, na životné prostredie, na informatizáciu spoločnosti, na služby verejnej správy pre občana a pozitívny sociálny vplyv. Návrh koncepcie nebude mať vplyv na rozpočet verejnej správy a na podnikateľské prostredie.

Návrh koncepcie bol predmetom riadneho medzirezortného pripomienkového konania a na rokovanie vlády Slovenskej republiky sa predkladá bez rozporov.